

CHR. REVENTLOW

Hvad der bør ske med skovene nu

- hvis der skal være naturgoder til vore efterkommere

Dansk skovbrug er inde i en fundamental krise, siger skovrider Chr. Reventlow, Støvring, Randers, i denne kronik, og hvis erhvervet ikke får hjælp, vil skovene gå i forfald og vore børn arve et ringere Danmark.

DET meste skov i Danmark er, som man ved, plantet i rækker, og det betyder, at når der skal tyndes ud i sådan yngre skov, indledes det med, at forstærken vander rækkerne op og rækker ned og mærker de træer med en ridsekniv, som han ønsker fjældet. Det er et overordentligt vigtigt, men også overordentligt nerveberøgende stykke arbejde, til hvis rette udførelse der kræves matematisk studentereksamen og 6 års uddannelse. Det er også mentalhygiejnisk sundt. Jeg fordømper meget af mit onde

morgenlune og afreagerer en del aggressioner ved at gå og spille forsyn og dødsdomme træer, som jeg af en eller anden grund ser mig gal på. Imens fanger min tykke, gamle hund mus. Den har udviklet en speciel teknik, som bereder den megen spænding. Med det meste af hovedet begravet i en musegang giver den et vældigt pust, samtidigt med at den ser sig vagtsomt omkring i det håb, at musen skal komme op af gangen et eller andet sted for at se, hvad der er i vejen. Det sker, at det

lykkes, men jeg har nu bedre metoder, små udpønskede selvmord indpakket i fristende emballage, som vi strør i de plantninger, som vi tror er udsat for museinvasion.

I 1893 skrev min farfar, der ejede en ejendom her på disse kanter, til sin lille datter: »Vi plante paa Kraft i Skoven, flyt de Bøge, der staae i Planteskolen, ud, men desværre ere en Deel af dem musebidte. Den lille, søde, vævre Gnaver; den vilde dog saa gjerne ogsaa leve, og den nøies jo endda med livløse Gjenstande, men ligefuldt bliver den hadet! Saadan er Verden, fuld af Mennesker og Katte, ikke at tale om Musvaager, Hunde og Ræve — alle Fjender af den lillebitte Mus, som maa bede Jorden skjule

sig alt i levende Live. Er det nu ikke ogsaa Synd, Vitta?»

»Det må være et dejligt arbejde at være skovrider,« har onkler og tanter, kontorchefer og grosserere sagt til mig i mange år, »sådan altid at kunne gå og nyde naturen.« — Jo, det var et dejligt arbejde. Det er morsomt at kæmpe med en somme tider vranten natur, skabe produktion, hvor der ikke før har været produktion, se gold og florablottet jordbund forvandles til muld med anemoner og bingelurt og andre småplanter, der er tegn på frodig løvtræbund, se en nyplantning lykkes og få fat, »komme over skidtet,« så man kan forlade den og sige til sig selv: »Nu behøver du ikke gøre mere ved den, nu kan den klare sig selv, indtil din eftermand i embedet skal til;« morsomt og så at se en halvdårlig ung bøgeskov med årene blive bedre og bedre, når man ved tyndingerne har fået pillet de skæve og knastede og tvegede træer ud, så at man til sidst, hvis man bliver 120 år — og det har mange forstærker fantasi til at forestille sig, at de bliver — kan gå rundt i en søjlehal af finerkævre ved finerkævre.

DET er ikke længe siden, at mange jagtæller betragtede godt skovbrug som en

kunst. Min illustre forfader, C. D. F. Reventlow, landboreformernes skaber, stod bag skovloven af 1805, og for ham gjaldt det »at hjælpe og understøtte naturen i dens virkninger«. Senere generationer udviklede hans metoder til en høj grad af perfektionisme og fornede med stor biologisk indtjilningsevne og noget, der kan sammenlignes med kunstnerisk talent, skovområder med afvekslende yngre og ældre skov af stor både produktionsmæssig og æstetisk værdi. De gik i deres grav med en lykkelig bevidsthed om at have sat deres gode præg på det stykke af Danmark, der var dem betroet, til efterslægtenes gavn og glæde og samtidig at have drevet rationelt og økonomisk skovbrug med en rimelig afkastning til ejeren. Længere kan man ikke nå i det kapitel. — Jo, det har været morsomt at være skovrider.

I dag laver vi store samlede flader med ensartede granbevoksninger, for at vi ved teknikkens hjælp kan skabe produktionsapparatet så billigt som muligt, og vi foretager rækkevis hugster, for at traktoren kan få plads til at arbejde. — Skovbrug er ikke længere nogen kunst, det er groft håndværk, har en kolle-

ga sagt, men alligevel kan det overhovedet ikke løbe rundt økonomisk.

Det er vist en naturlov, at i et industrialiseret samfund går jordbrugserhvervene til grunde. Stigende arbejds løn og højt renteniveau synes nødvendigvis at måtte ledsages af stagnerende eller dalende råvarerpriser. Færdigvareproducenten: møbelfabrikken og navn, der laver pinden i ispinlen, de klarer sig; halvfabrikatproducenten, d.v.s. det meste af vores træindustri, hugger i det, og skovene, der lejer råvarerne, bliver automatisk sorteper. Bøgepriserne i øjeblikket på samme niveau som i 50'erne, og nedgang forventes, fordi vi skal løpe med billigt nordtysk træ og fordi vore eksporterende møbelfabrikata møder hård konkurrence på verdensmarkedet. Næppepriserne er ligeledes på vej ned, dels på grund af træprisen efter februarstormen, dels på grund af forøget udførsel af svensk træ. Og samtidig tigger naturligvis skovene efter løn i samme takt som landets øvrige udgiftsniveauer.

HVAD er en produktionsvirksomhed, der ikke kan sætte sine produkter til priser, der dækker også de faste omkostninger? Den søger na-

turligvis at forøge sin produktion, således at der bliver flere producerede enheder til at dække de samme faste omkostninger, eller også prøver den at reducere disse omkostninger.

»Jamen, så kan I skovejere og forstmænd jo bare hugge noget mere, så der kommer flere penge i kassen.« Forkert! Man kan af indlysende årsager i det lange løb ikke hugge mere end tilvæksten, og dennes størrelse er — det viser talrige undersøgelser — stort set på forhånd bestemt af VORHERRE, selv om vi hjælper lidt til med gødskning. »Men de faste omkostninger da, kan I ikke sætte dem ned, det må alle andre gøre.« Igen forkert! Vi skal lave solide og ordentlige nyplantninger, og vi skal passe dem i flere år med bekæmpelse af ukrudt og mus og lus og snudebiller og andet djævelskab, og vi skal holde vore veje i orden, så de kan bære lastbilerne, og rense vore grøfter op, så der ikke sker forsumpning. Vi skal da endelig også lønne vore medarbejdere tåleligt, både de overordnede og de underordnede, således at der sker en stadig tilgang til erhvervet. Og ikke mindst skal vi bidrage til betalingen af skovejereformens formueskat, og den er stor, takket være voldsomt stigende ejendomsværdier, der har deres grundlag i ejendoms-

handeler, hvor andre hensyn end rentabilitet og afkastnings evne har været prisbestemende.

»Jamen, hvis skovbrug som erhverv ikke kan svare sig, så

tig grund skal holdes bevokset med træer af en sådan art og beskaffenhed samt i et sådant antal, at de danner eller ved fortsat vækst inden for et rimeligt tidsrum kan komme til

geligt niveau, men det er tilvisse også hans pligt alt efter hans evners omfang at søge at bidrage til, at skovbruget forbliver på det høje stadi, hvorpå det har befundet sig i ge-

Så at sige alle danske skove, også de private, er åbne for gæster

må det nedlægges, ligesom andre erhverv nedlægges, efterhånden som udviklingen skrider frem.« — Det kan vi heller ikke, og ønsker det naturligvis heller ikke. Vi har skovtvang i Danmark, og skovloven af 1935 udsiger at »fredskovsplig-

at danne sluttet skov af højstammede træer«.

FORSTMANDEN er et bytte for modstridende følelser. Det er hans pligt over for hans arbejdsgiver at søge at holde dennes kassekredit på et anta-

neration. Han vil intet hellere end at efterlade skoven i samme orden som den, hvori han ønsker at forefinde den. Men han kan ikke under de nuværende forhold.

Dansk skovbrug er inde i en fundamental krise, og hvis

erhvervet ikke får hjælp under en eller anden form, vil resultatet uundgåeligt blive, at skovene udhules indefra, hugsterne vil overstige tilvæksten, nyplantningerne og deres vedligeholdelse vil blive forsømt, og vore børn og børnebørn vil arve et ringere Danmark, så sandt som skovene er en del af landets rigdom og skønhed.

»Das Leben ist schön aber teuer. Man kann es auch billiger haben, aber dann ist es nicht so schön«. — Dette tilsyneladende enfoldige udsagn rummer kvintessensen af al menneskelig visdom. Man får intet uden at investere, hvad enten den krævede indsats er kærlighed, mod, arbejde eller kapital. Det gælder i alle livets forhold, også i skovbruget.

Vi skal investere i skovene i dag, således som vore forfædre har gjort det, for at vore efterkommere i et sandsynligvis overbefolket samfund kan nyde de samme naturgoder som vi, men vi mangler den økonomiske mulighed.

EN ny naturfredningslov er på trapperne, og det forlyder, at den indeholder bestemmelser om en tvangsåbning for publikum af de privatejede skove. En sådan lovgivning kan forekomme overflødig, da det er et faktum, at langt det overvejende antal

privatskove i forvejen ad frivillighedens vej er åbnet for skovgæster. Den kan endda irritere. Hvis jeg beder min datter gå ud at lave te i samme øjeblik, som hun har rejst sig for at gå ud at lave te, bliver hun også irriteret. Alligevel tror jeg, at skovejerne vil handle klogt, hvis de accepterer en lovfæstelse af en sådan allerede bestående tilstand med et glad ansigt, fordi så meget afhænger af vælgerbefolkningens goodwill. — Det i øjeblikket i vide kredse fremherskende synspunkt: skovejerne, de klarer sig nok, er nemlig direkte dødbringende.

Når man mærker træer til fældning, viser ud, som det hedder, kan man efter kort tids forløb arbejde på rygmarven alene, og imens kan man tænke mange små, kønne tanker. Denne kronik er tænkt, medens jeg viste ud i ung egeskov. De træer, vi fjerner, kan med garanti ikke bruges til noget som helst og bliver liggende på skovbunden. Men fældningen af dem er en uomgængelig nødvendig forudsætning for, at vi om 80 år kan have en stor, smuk og værdifuld egebevoksning på stedet. De ege, vi laver penge på i dag, er fra begyndelsen af forrige århundrede. Så 80 år er jo ikke så længe.

CHR. REVENTLOW